

Zienswijzenotitie Transitievisie Warmte

Gemeente Voorst

Datum: 13 oktober 2021

Nummer: 2021-55958

Inleiding

Voor u ligt de zienswijzennotitie bij Het Ontwerp van de Transitievisie Warmte.

In de Transitievisie Warmte staat welke wijken wanneer aardgasvrij worden en wat de alternatieve verwarmingsbron kan worden. De Transitievisie Warmte wordt elke vijf jaar aangepast naar de nieuwste inzichten.

Het Ontwerp van de Transitievisie Warmte heeft 6 weken ter inzage gelegen. Hierop zijn door 4 reclamanten zienswijzen ingebracht. Deze in totaal 11 zienswijzen worden in deze notitie besproken.

1. **Zienswijze: Kijk ook naar horizontale grondwarmtewinning**
Samenvatting van de zienswijze: Reclamant adviseert ook naar de horizontale grondwarmtewinning te kijken. Het idee: Op één à twee meter diepte wordt door een leidingsysteem water gepompt dat de warmte uit deze bodemlaag opneemt. De water-wa-ter-warmtepomp kan daaraan warmte onttrekken voor verwarming van woningen en kleinere gebouwen. Hiervoor is veel ruimte nodig maar zoek daarvoor een dubbeldoel, bijvoorbeeld agrarische grond of grond ten behoeve van diversiteitsstroken

Reactie op zienswijze

Horizontale warmtewinning is een variant op Warmte Koude Opslag (WKO). Zodoende is deze in de categorie 'Omgevingswarmte' c.q. 'all-electric' meegenomen in paragraaf 3.3.2. van de Transitievisie Warmte. Op buurtniveau worden in de Transitievisie Warmte voorkeursoplossingen aangedragen. Voor een aantal buurten in de gemeente Voorst is de voorkeursoplossing 'all-electric'. Bij het opstellen van de Wijkuitvoeringsplannen zal op wijk- of blokniveau nader worden uitgewerkt welke hernieuwbare warmtetechnieken kansrijk zijn als vervanging voor aardgas. Hierbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden voor horizontale grondwarmtewinning.

Conclusie

De zienswijze **leidt niet** tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

2. Zienswijze: Kijk ook naar riothermie

Samenvatting van de zienswijze: Reclamant mist de mogelijkheid van riothermie: warmte/energie uit ongezuiverd afvalwater. De stelling: Bij goede isolatie verlaat 25% van de warmte de woning met het afvalwater. Hoe dichter bij de woning des te hoger de temperatuur: bij uittreding is de gemiddelde temperatuur 25 graden Celsius! Niet alleen na het zuiveren van afvalwater kan warmte worden teruggewonnen, maar ook op micro-niveau bij de bron!

Reactie op zienswijze

In de Transitievisie Warmte is thermische energie uit afvalwater (TEA) onderzocht als mogelijke hernieuwbare warmtetechniek in de gemeente Voorst. Energie uit afvalwater kan decentraal (bijvoorbeeld in een huishouden) of centraal (uit persleidingen bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie) gewonnen worden. Eerstgenoemde valt onder de zogenaamde 'individuele oplossingen', laatstgenoemde variant staat bekend als riothermie. Onder 3.3.1. wordt een beeld gegeven van de mogelijkheden van warmtewinning uit afvalwater, waaronder riothermie bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie (ook wel aangeduid als RWZI) bij Terwolde. Onder paragraaf 3.4. is te lezen dat riothermie een aandeel heeft in het toekomstige warmtebeeld van de gemeente Voorst. In de Wijkuitvoeringsplannen onderzoeken we of dit aandeel riothermie ingezet kan worden voor de aardgasvrije verwarming van panden in Terwolde. Ook bekijken we in de Wijkuitvoeringsplannen of decentrale riothermie ingezet kan worden op blok- en straatniveau.

Conclusie

De zienswijze **leidt niet** tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

3. Zienswijze: Voorkom dat u met het oplossen van het klimaatprobleem, een fijnstofprobleem introduceert. Dus geen houtstook op wat voor manier dan ook. Sluit u aan bij het Schone Lucht Akkoord van het Longfonds

Reactie op zienswijze

In het Klimaatakkoord zijn houtstook en andere vormen van warmtewinning uit biomassa aangemerkt als transitiebrandstof. Dat betekent dat de inzet van biomassa (waaronder houtstook) een tussenoplossing kan zijn in de energietransitie. Tegelijkertijd voltrekt zich het maatschappelijke debat over de rol van biomassa in de energietransitie.

De gemeente Voorst sluit zich aan bij het Klimaatakkoord en is tegelijkertijd terughoudend met de inzet van biomassa. Daarbij zien wij ook dat richting de toekomst, door de ontwikkeling van nieuwe vergistings- en vergassingstechnieken, circa 80% van de beschikbare biomassa ingezet kan worden als gas en dus niet via houtstook. In de Transitievisie Warmte moedigen wij de inzet van houtstook dan ook niet aan. Het is ook niet opgenomen als een van de zogenaamde voorkeursoplossingen voor de buurten van de gemeente Voorst.

De gemeente Voorst kent als landelijke gemeente relatief veel hout- en palletkachels. De gemeente Voorst kan de aanwezigheid van houtkachels niet verbieden. Houtkachels zijn namelijk als product toegestaan op de (Europese) markt. Gemeenten kunnen alleen extra regels stellen over het gebruik ervan, bijvoorbeeld: niet stoken tijdens mist of windstil weer. Daarbij zijn het vooral de oudere kachels die de uitstoot van fijnstof veroorzaken. Nieuwe installaties moeten voldoen aan een CE-keuring. Vanaf 2022 worden die eisen nog strenger (Ecodesign). Een energietransitie waarbij nieuwe kachels worden aangeschaft, leidt naar verwachting dus niet per se tot meer uitstoot van fijnstof. De gemeente Voorst heeft ervoor gekozen om het Schone Lucht Akkoord niet te ondertekenen, maar wel op onderdelen in te zetten op maatregelen voor schone lucht. Zie ook raadsmededeling schriftelijke vragen CDA over het Schone Lucht Akkoord (SLA) Z-21-01471_2021-10445.

Conclusie

De zienswijze **leidt niet** tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

4. Zienswijze: Probeer waar mogelijk de nadelen van oplossingen te verminderen, of zelfs om te laten slaan in een voordeel, door functies te stapelen

Reactie op zienswijze

Bij de totstandkoming van deze Transitievisie Warmte in het algemeen en de buurtvolgorde in het bijzonder is uitgebreid gekeken naar zogenaamde koppelkansen. Bij het opstellen van de buurtvolgorde is gekeken naar koppelkansen zoals ouderdrom van het gasnet, bestaande buurtinitiatieven en de investeringsagenda infrastructuur (zie voor meer informatie paragraaf 4.1. van de Transitievisie Warmte). Daarbij geldt dat buurten hoger op deze criteria scoren, in het geval koppelkansen zich voordoen.

De gemeente Voorst vindt integraliteit een belangrijk waarde en neemt dit advies dan ook mee bij het opstellen van de Wijkuitvoeringsplannen.

Conclusie

De zienswijze **leidt niet** tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

5. Zienswijze: Neem waterstoftoepassingen op als 'no-regret' maatregel bij het aardgasvrij maken van de gemeente Voorst

Reactie op zienswijze

In de Transitievisie Warmte wordt waterstof als energiedrager besproken onder paragraaf 3.3.2. Om waterstof op een duurzame manier te creëren, zijn echter grote hoeveelheden (overschotten) hernieuwbare elektriciteit nodig. Deze overschotten zijn tot en met 2030 niet voorhanden. De waterstof die beschikbaar komt wordt bovendien eerst ingezet voor andere toepassingen dan als ruimteverwarming voor woningen. Bijvoorbeeld bij industriële processen die een hoge temperatuur vereisen en als brandstof voor zwaar transport. Om deze redenen zijn waterstoftoepassingen dan ook geen 'no-regret' maatregelen bij het aardgasvrij maken van de gemeente Voorst. Daarnaast wordt deze Transitievisie Warmte iedere vijf jaar herijkt. Dat betekent dat, indien zich ontwikkelingen voordoen op het gebied van waterstof of andere technieken, deze opgenomen kunnen worden in een volgende visie.

Conclusie

De zienswijze **leidt niet** tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

6. **Zienswijze: Houd zicht op nieuwe ontwikkelingen op het gebied van hernieuwbare warmtetechnieken en infrastructuur en voorkom hiermee dat inwoners enkel kunnen kiezen voor een warmtepomp**

Reactie op zienswijze

In deze Transitievisie Warmte worden geen definitieve keuzes gemaakt voor hernieuwbare warmtetechnieken voor de buurten. De definitieve keuze volgt in de Wijkuitvoeringsplannen en is afgestemd op de lokale situatie in de wijken. Wanneer een buurt aangemerkt staat als "all electric-buurt" betekent dit vooralsnog vooral dat een collectieve voorziening zoals een warmtenet daar met de kennis van nu niet haalbaar lijkt. Een warmtepomp ligt dan het meest voorhanden, al zijn er ook andere technieken om volledig elektrisch de woning te verwarmen. Uit een Wijkuitvoeringsplan moet definitief blijken of een collectieve oplossing wel of niet haalbaar blijkt en zo niet, welke individuele warmtetechniek het beste bij de wijk past.

Conclusie

De zienswijze **leidt niet** tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

7. Zienswijze: De geplande termijn van 2 jaar voor het opstellen van een Wijkuitvoeringsplan dient niet te worden neergezet als een harde deadline

Reactie op zienswijze

De in de Transitievisie Warmte genoemde termijnen van twee jaar voor het opstellen van een Wijkuitvoeringsplan en acht jaar voor de uitvoering daarvan zijn termijnen afkomstig uit het Klimaatpakkoord. Daarmee hebben deze termijnen status als richtlijn. De termijnen zijn echter niet verankerd in een wet en zijn op die wijze geen 'harde' deadline (d.w.z. dat deze juridisch afdwingbaar is). De tekst in de Transitievisie Warmte is daarom aangepast.

Conclusie

De zienswijze **leidt** tot aanpassing van de ontwerp Transitievisie Warmte op pagina's 10, 50, 56 en 58.

8. **Zienswijze: gemeente dient een stevige rol te nemen in de uitvoering van de warmte-transitie. Daarmee moet worden voorkomen dat er enkel een aanpak komt die berust op 'preferred installateurs'.**

Reactie op zienswijze

In de Transitievisie Warmte geeft de gemeente aan de rol van procesregisseur op zich te willen nemen (paragraaf 2.3.1.). In de rol van procesregisseur staat participatie met stakeholders en inwoners centraal. Daarbij hoort ook goede begeleiding richting de inwoners van de gemeente Voorst. De gemeente Voorst vindt de geschetste situatie van 'preferred installateurs' eveneens onwenselijk. Daarvoor zal de gemeente Voorst dus waken bij het opstellen en uitvoeren van Wijkuitvoeringsplannen.

Conclusie

De zienswijze **leidt niet** tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

9. **Vraag van de reclamant: Waarom krijgen Wilpenaren minder tijd om zich aan te passen aan de energietransitie dan wijken die later aan de beurt komen? Dit gezien het feit dat Wilp de eerste wijk is, en dus ook sneller klaar is**

Reactie op zienswijze

Voor alle wijken geldt de termijn van tien jaar: twee jaar voor het opstellen van de Wijkuitvoeringsplannen en acht jaar voor de uitvoering. Daarmee krijgen alle wijken even lang de tijd. In deze Transitievisie Warmte wordt enkel bepaald wanneer in welke wijk gestart wordt met aardgasvrij maken. Daarbij bekijkt de gemeente Voorst in de Wijkuitvoeringsplannen of deze doorlooptijden ook realistisch zijn voor alle panden.

Conclusie

De zienswijze **leidt niet** tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

10. Zienswijze van de reclamant: Wilpenaren die moeten overschakelen op een aardgas-vrije warmtetechniek zonder dat hiervoor een 'natuurlijk moment' aandient zullen zich gedwongen c.q. onder druk gezet voelen om toch aanpassingen aan de woningen te bewerkstelligen

Reactie op zienswijze

Door de ruime tijd die gemoeid is bij het opstellen en uitvoeren van een Wijkuitvoeringsplan, wordt maximaal de tijd geboden voor her aardgasvrij maken van een wijk en daarbij tegelijkertijd op koers te blijven voor het behalen van de opgave (een aardgasvrije gebouwde omgeving in 2050). Bovendien geldt deze termijn voor alle wijken, niet alleen voor Wilp.

Uiteindelijk kan het zijn dat de woning of andersoortig gebouw op een 'niet natuurlijk moment' aangepast moet worden. Alle gebouweigenaren worden daarom zo goed mogelijk geholpen om dit te realiseren. Gemeenten en andere overheden zullen daarom de overstap op een hernieuwbare warmtetechniek aantrekkelijk maken door middel van ontzorging en het eventueel verstrekken van subsidies. Door de verwachte stijging van de gasprijs wordt waarschijnlijk de overstap ook steeds aantrekkelijker.

Op dit moment beschikt de gemeente niet over juridische instrumenten om inwoners te verplichten om over te stappen. Het ligt in de lijn der verwachting dat in de toekomst een dergelijk juridisch instrument wel ter beschikking komt.

Conclusie

De zienswijze **leidt niet** tot aanpassing van de Transitievisie Warmte.

11. Zienswijze van de reclamant: De einddatum 2032 voor het Wijkuitvoeringsplan in Wilp zou vervangen moeten worden door doelstellingen die overeenkomen als afgeleide van de Green deal

Reactie op zienswijze

De Green Deal is een Europees initiatief om Europa Klimaatneutraal te maken in 2050. Daarmee onderschrijft de Green Deal het Parijse Klimaatakkoord. Het Nederlandse Klimaatakkoord is de nationale invulling van laatstgenoemde akkoord. In het Nederlandse Klimaatakkoord is afgesproken dat we de Nederlandse gebouwde omgeving aardgasvrij maken in 2050 en 20% van de gebouwen in 2030 aardgasvrij is. De gemeenten staan aan de lat voor deze Warmtetransitie en wijzen per gemeente startbuurten aan. In de gemeente Voorst is Wilp een startbuurt. Voor alle wijken geldt dat ze tien jaar na aanvang van het Wijkuitvoeringsplan aardgasvrij zijn gemaakt. De inschatting is dat 10 jaar voldoende ruimte biedt om de overstap op een hernieuwbare warmtetechniek te maken. Bovendien gaat de gemeente hierin actief ondersteunen. Dan kan de focus worden verlegd naar andere wijken in de gemeente, zodat het zicht op de opgave kan worden behouden en de gemeente in 2050 volledig aardgasvrij is gemaakt. Voor wat betreft de hardheid van de termijnen: hierop is de Transitievisie Warmte aangepast.

Conclusie

De zienswijze **leidt** tot aanpassing van de ontwerp Transitievisie Warmte op pagina's 10, 50 en 56.

Slotconclusie

De zienswijzen gaven aanleiding tot aanpassingen van de Transitievisie Warmte voor wat betreft de hardheid van de termijnen. Daarnaast nemen we de overige aanbevelingen en inzichten uitdrukkelijk mee in de Wijkuitvoeringsplannen, in het bijzonder in het Wijkuitvoeringsplan van Wilp.